

ATA 684
OSMANLI TARİHÇİLİĞİNDE
KAYNAKLAR ve YENİ YÖNTEMLER
Bahar 2023
Nadir Özbek

Çarşamba 10:00-13:00

ATA Seminer Salonu:

e-mail: nadir.ozbek@gmail.com

DERS 684 KODLU OLMAKLA BİRLİKTE MASTER ÖĞRENCİLERİNİN İHTİYAÇLARI DA DİKKATE ALINARAK HAZIRLANMIŞTIR.

DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN SON DÖNEM OSMANLI TARİHİ ALANINDA MASTER VEYA DOKTORA ÇALIŞMASI YAPMAYI PLANLIYOR OLMASI VE ASGARİ MATBU OSMANLICA OKUYABİLİYOR OLMASI GEREKMEKTEDİR.

Dersin Amacı:

Bu derste son dönem Osmanlı tarihinin kaynakları incelenecektir. Dersin amacı son dönem Osmanlı tarihi kaynaklarını tanıtmak ve birincil kaynakların kullanımını teşvik etmektir. Dönem başında öncelikle tarih yazıcılığı, tarih yazımında kaynakların statüsü vs gibi konularda teorik bir tartışma yürütülecektir. İkinci olarak tarih yazıcılığında son dönemlerde yaygınlaşan sayısal ve dijital yöntemler ve bu eğilimlerin Osmanlı tarihçiliğine etkisi değerlendirilecektir.

Tarih yazımına ve yeni yöntemlere ilişkin bu genel tartışmanın ardından ilk olarak son dönem vak'anüvîs tarihçileri üzerinde kısaca durulacak ve özellikle ondokuzuncu yüzyılın önemli devlet adamlarından Ahmed Cevdet Paşa'nın eserleri incelenecektir. Dersin önemli bir kısmı arşiv kaynaklarının tanıtılmasına ayrılmıştır. Ondokuzuncu yüzyıl öncesine ilişkin arşiv kaynakları kısaca tanıtıldıktan sonra esas olarak son dönem arşiv kaynakları (hatt-ı hümayunlar, iradeler, Yıldız Evrakı, Dahiliye Nezareti, Zabtiye Nezareti evrakları) üzerinde uzun boylu durulacak ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi katalogları taranarak küçük araştırma projeleri gerçekleştirilecektir. Arşiv kaynaklarının incelenmesi ardından eski harfli matbu eserler, süreli yayınlar, gazeteler, Tanzimat sonrası kanun ve nizamnameler, Meclis-i Mebusan Zabıt Cerideleri ve hatıralar üzerinde durulacak ve öğrencilerin yine bu kaynakları kullanarak küçük araştırma projeleri hazırlamaları istenecektir.

TEMALAR VE SEÇME OKUMALAR :

Arşiv, Belge, Kaynak : Kavramsal bir Tartışma :

Chandler, James K. , Arnold I. Davidson, Harry D. Harootunian, and Arnold I. Davidson. "Editor's Introduction." In *Questions of Evidence: Proof, Practice, and Persuasion across the Disciplines*, 1-8. Chicago: University of Chicago Press, 1994.

Tarihçilikte Yeni Yöntemler ve Osmanlı Tarihçiliği; Eleştirel bir Yaklaşım:

Spiegel, Gabrielle M., ed. *Practicing History: New Directions in Historical Writing After the Linguistic Turn*. New York: Routledge, 2005.

- Joque, Justin. *Revolutionary Mathematics: Artificial Intelligence, Statistics and the Logic of Capitalism*. London: Verso Books, 2022.
- Clubb, Jerome M. "The "New" Quantitative History. Social Science or Old Wine in New Bottles? (1980)." *Historical Social Research*, no. 18 (1980): 52-62.
- Kousser, Morgan J. "The Revivalism of Narrative A Response to Recent Criticisms of Quantitative History." *Social Science History* 8, no. 2 (1984): 133-49.
- Knowles, Anne Kelly. "Historical Geographic Information Systems and Social Science History." *Social Science History* 40, no. 4 (2016): 741-50.
- Clayton, Aubrey. *Statistical Illogic and the Crisis of Modern Science*. New York: Columbia University Press, 2021.
- Karagedikli, Gürer, and Ali Coşkun Tunçer. "House Prices in the Ottoman Empire: Evidence from Eighteenth-Century Edirne." *Economic History Review* 74, no. 1 (2020): 6-33.
- Canbakal, Hülya, and Alpay Filiztekin. "Wealth and Demography in Ottoman Probate Inventories: A Database in Very Long-Term Perspective." *Historical Methods: A Journal of Quantitative and Interdisciplinary History* 54, no. 2 (2021): 94-127.

Osmanlı Tarihinin Kaynakları:

- Faroqhi, Suraiya. *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir? Kaynaklara Giriş*. (çeviren: Zeynep Altok). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2001.
- Toledano, Ehud. "What Ottoman History and Ottomanist Historiography Are--Or, Rather, Are Not." *Middle East Studies* 38, no. 2 (2002): 195-207.

19. Yüzyıl Osmanlı Tarihi/Kronolojisi:

- Shaw, Stanford J., and Ezel Kural Shaw. *History of the Ottoman Empire Vol II 1808-1975*. Cambridge: Cambridge University Press, 1977.
- Finkel, Caroline. *Osman's Dream: The Story of the Ottoman Empire, 1300-1923*. London: John Murray, 2005.

Osmanlı İdari Tarihi:

- Akyıldız, Ali. *Tanzimat Dönemi Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform*. İstanbul: Eren Yayınları, 1993.
- Seyitdanlıoğlu, Mehmet. *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1994.

Referans Kaynakları:

- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Dökümantasyon Daire Başkanlığı, 2000.
- Ziya, Ahmet, der. *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Yasalarımız (1839-1923)*. Ankara: Danıştay Matbaası, 1990.
- Kütükoğlu, Mübahat. *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 1994.